

الزامات استاندارد سازی محصول تولیدی

نویسنده: مهندس علیرضا حائری - عضو هیئت مدیره جامعه متخصصین نساجی ایران

بدون شک تولید یک محصول با کیفیت و مطابق با استانداردهای بین‌المللی می‌تواند نقش موثر و تعیین‌کننده‌ای در جهش برای رقابت پذیری و پیدا کردن بازارهای صادراتی ایفا نماید. یک محصول استاندارد می‌تواند براحتی وارد یک عرصه رقابتی با سایر تولیدکنندگان شده و سهم خود را بخوبی از بازارهای هدف برداشت نماید. یک محصول با کیفیت، نه تنها دارای قیمت تمام شده کمتری می‌باشد بلکه در زمان بهره‌برداری نیز هزینه‌های کمتری به استفاده‌کننده تحمیل می‌نماید. مهمترین مثال این مطلب، مصرف سوخت و هزینه‌های تعمیر خودروهاست. یک خودروی با کیفیت و استاندارد، مصرف سوخت کمتری داشته و طبیعتاً هزینه کمتری را از این لحاظ برای مالک خود ایجاد می‌نماید و یا اینکه هزینه‌های تعمیر کمتری دارد.

یک محصول استاندارد دارای دو ویژگی اصلی است:

الف- کیفیت مناسب

ب- قیمت تمام شده پایین

این دو اصل از شروط اساسی برای هر کالای تولیدی است که امکان فراهم آوردن شرایط رقابت با سایر کالاهای مشابه در یک عرصه رقابتی را فراهم می‌نماید.

اما برای تولید یک کالای استاندارد و با کیفیت به چه لوازمی احتیاج است و به اصطلاح:

الزامات تولید یک محصول استاندارد چیست؟

بدیهی است محصولی می‌تواند استاندارد تلقی شود که در شرایطی استاندارد و ایده‌آل تولید شود و تمامی ارکان تولیدی آن استاندارد باشد. در پایین به مواردی ضروری که برای تولید یک محصول استاندارد نیاز است بصورت اجمالی نظری می‌اندازیم.

۱- مواد اولیه استاندارد:

از مهمترین الزامات تولید یک محصول استاندارد، تهیه و تامین مواد اولیه مرغوب و استاندارد است.

مواد اولیه مرغوب هم نقش اساسی در تولید یک کالای استاندارد بازی می‌کند و هم نقش مهمی در کاهش قیمت تمام شده محصول تولیدی دارد. به عنوان مثال در صنعت

ریسندگی، تامین پنبه مناسب که مواد اولیه مورد نیاز این صنعت است، نقش غیر قابل انکاری در تولید نخ مرغوب ایفا می‌کند. تامین پنبه با درصد ناخالصی گیاهی پایین و طول الیاف بلند و درجه رسیدگی قابل قبول می‌تواند هم در فرایند ریسندگی و افزایش راندمان تولید تسهیل ایجاد نماید و هم محصولی با کیفیت و مطابق خواست بازار تولید نماید و هم به دلیل پایین بودن درصد ناخالصی و در نهایت ضایعات ایجاد شده کمتر، در کاهش قیمت تمام شده موثر باشد.

۲- ماشین‌آلات استاندارد:

از دیگر الزامات تولید یک محصول با کیفیت، استفاده از ماشین‌آلات استاندارد و مطابق با فناوری روز است. هرچه ماشین‌آلات مورد بهره‌برداری در خطوط تولیدی از فناوری روز بیشتر بهره‌برده باشند، مکانیزه‌تر باشند و دخالت نیروی انسانی در خطوط تولید کمتر باشد، امکان خطاهای انسانی و ایجاد ضایعات در خطوط تولیدی کمتر شده و محصولی با کیفیت‌تر و با قیمتی پایین‌تر تولید خواهد شد که امکان رقابت آن در بازارهای جهانی آسان‌تر خواهد بود.

استفاده از ماشین‌آلات مدرن، مصرف برق و انرژی در تولید واحد محصول را نیز کاهش می‌دهد که این هم در کاهش قیمت تمام شده نقش اساسی ایفا می‌نماید.

۳- نیروی انسانی ماهر و متبحر:

بهره‌برداری از مواد اولیه مرغوب و کار با ماشین‌آلات مدرن، نیاز به نیروی کار ماهر و متبحر دارد. هرچه نیروی انسانی یک واحد تولیدی، آموزش دیده‌تر و ماهرتر باشد، درصد امکان تولید یک محصول نامرغوب و غیر استاندارد کاهش قابل ملاحظه‌ای خواهد داشت که این نقش موثری در کیفیت محصول تولیدی و کاهش قیمت تمام شده خواهد داشت. آموزش حین کار از نیازهای اساسی پرسنل یک واحد صنعتی - اقتصادی می‌باشد.

در کنار موارد فوق، عوامل دیگری هم در تولید یک محصول با کیفیت و قیمت مناسب نقش دارن که البته از درجه اهمیت کمتری برخوردارند، از قبیل شرایط محیطی سالن تولید و یا امکانات جانبی خط تولید و یا تامین بموقع

مواد اولیه مورد نیاز، کاهش هزینه‌های انبارداری و ... که نقش درجه اول ندارند.

ب- قیمت تمام شده کالا

همانطور که پیشتر هم ذکر شد، مقبولیت یک کالا در عرصه‌های بین‌المللی و جهانی، همزمان با داشتن کیفیت مطلوب، مستلزم قیمت مناسب نیز می‌باشد و این بستگی به سیاستهای واحد تولیدی می‌باشد که چه بازار هدفی را نشانه‌گذاری کرده باشد. صرفنظر از چند درصدی از مصرف‌کنندگان که قیمت کالا برایشان تعیین‌کننده نیست، آحاد مردم یک جامعه هدف خواهان قیمت‌های مناسب و در حد استطاعت خود می‌باشند، مشروط بر اینکه، کاهش قیمت تمام شده بر کیفیت کالا تاثیر منفی نداشته باشد، لذا تلاش برای کاهش قیمت تمام شده از طریق افزایش بهره‌وری، کاهش ضایعات خط تولید، مکانیزاسیون خطوط تولیدی و کاهش هزینه‌های سربار و نه از طریق کاهش کیفیت، می‌تواند کمک موثری در ارتقای استانداردهای تولید یک محصول و موفقیت آن در جذب مشتریانی وفادار ایفا نماید. بدیهی است که تولید یک محصول با کیفیت و مطابق با استانداردهای روز، نقش بسیار تعیین‌کننده‌ای در مقبولیت آن کالا در بین متقاضیان و در بازارهای جهانی داشته و امکان یک رقابت موثر با رقبای فراهم می‌آورد و درصد موفقیت آن بسیار بالاست و به راحتی می‌تواند اعتماد و اطمینان مصرف‌کنندگان را جلب نموده و سهم خود را در بازارهای جهانی و هدف گسترش داده و به کسب و کار خود رونق دهد.

از این رهگذر هم مالکین و صاحبان این کسب و کار منتفع خواهند شد و هم کشور از صادرات این محصول به بازارهای جهانی سود خواهد برد. این وظیفه هم بر دوش صاحبان کسب و کار است که کالایی مطابق با استانداردهای مورد نظر تولید نمایند و هم بر دوش سازمان استاندارد و تحقیقات صنعتی کشور که چارچوب‌های مورد نظر را به دقت تدوین و بدون اغماض و چشم‌پوشی بر اجرای آن نظارت نماید، علی‌الخصوص در مورد کالاهایی که با سلامت و بهداشت مردم سروکار دارد.